

**Рус телендә урта гомуми белем бирү мәктәбендә рус төркемендә
укучылар өчен татар теленнән үткәрелә торган
муниципаль тур олимпиада биремнәре җаваплары
2025-2026 уку елы, 9 нчы сыйныф**

Максималь балл - 102

1. Озаглавьте картину. Составьте 5 вопросительных предложений по картине. (12 баллов, по 2 балла за каждый правильный ответ)

Китап тоткан кыз.

Картинада нәрсә тасвирланган? Кыз нинди китап укый? Бу кызга ничә яшь? һ.б.

2. Задания по тексту.

1) Татарлар Россиянен һәм дөньяның төрки телле иң күпсанлы халыкларының берсе. Аларның тарихы Идел Болгары дәүләтенә барып тоташа. Татарларның мәдәнияте дөньякүләм танылу алган. Аның бәйрәмнәре, ашлары һәм сәнгате бик төрле.

2) Бүген татарлар сан буенча Россия Федерациясендә икенче урында торалар. Аларның төп һәм тарихи ватаны - Татарстан Республикасы, аның башкаласы – Казан шәһәре. Татарлар зур илнең Мәскәүдән алып Ерак Көнчыгышка кадәрге барлык төбәкләрендә диярлек яшиләр.

3) Татар халкының яшәү географиясе Россия белән генә чикләнми. Күп санлы һәм берләшкән диаспора бөтен Җир шарында таралган. Татарлар Урта Азия, Төркия, Финляндия, Германия, АКШ һәм Кытай илләрендә яши. Хәтта мең километр ераклыкта да алар үз телләрен, гореф-гадәтләрен һәм мәдәни истәлекләрен кадерләп саклыйлар.

4) Сабантуй - борынгы татар бәйрәме. Ул язгы кыр эшләренен тәмамлануын белдерә. Бәйрәмдә спорт ярышлары үткәрелә. Төп ярышлар - көрәш һәм ат чабышы. Бәйрәмдә һәрвакыт халык музыкасы һәм биоләре күп була. Күнакларны милли ризыклар белән сыйлыйлар. Сабантуй хезмәт шатлыгын һәм мül уңышка өметне гәүдәләндерә. Бу бәйрәмне бик яраталар һәм кадерләп саклыйлар.

5) Хәзерге татарлар гасырлар дәвамында яшәп килгән традицияләрне саклыйлар. Алар халыкара дәрәжәдә фәнгә, бизнеска, мәдәнияткә һәм спортка зур өлеш кертәләр. Дөньяда танылган татарлар күп. Минем шуларның берсе турында язасым килә...

А) Озаглавьте текст. (2 балла)

Б) Разделите текст на микротемы (составьте план). (10 баллов, по 2 балла за каждый правильный ответ)

В) С первого абзаца текста выпишите слова, в которых количество букв и звуков не совпадают. (2 балла)

Г) Во втором абзаце текста дополните предложения недостающими словами. (12 баллов, по 2 балла за каждое правильное предложение)

Д) Допишите пропущенные окончания слов в предложениях третьего абзаца (16 баллов, по 2 балла за каждый правильный ответ)

Е) Переведите четвертый абзац на татарский язык. (16 баллов, по 2 балла за каждое правильное предложение)

Ж) Продолжите содержание пятого абзаца и напишите краткий рассказ об одном всемирно знаменитом татарине (например, о деятеле науки, культуры или спорта) - 8 предложений (16 баллов, по 2 балла за каждое правильное предложение)

Ул — Ренат Акчурин исемле галим. Ул йөрәк хирургиясе өлкәсендә дөньякүләм танылу алган. Аның эшлэгән операцияләре меңнәрчә кешене коткарды. Акчуринның фәнни хезмәтләре бик күп. Ул татар телен, мәдәниятен онытмады. Ул чит илләрдә лекцияләр укыды, үзен татар дип танытты. **Һ.б.**

3. Составьте диалог из 8 реплик по ситуации: Два друга обсуждают, как провести зимние каникулы. Один считает, что читать книги — скучно и бесполезно, лучше играть в видеоигры или смотреть сериалы. Другой — страстный книголюб и пытается убедить друга, что чтение может быть увлекательным и полезным. (16 баллов)

- Дустым, озакламый каникуллар житә. Син аны ничек үткәергә уйлыйсың?

- Кышкы каникулларда компьютер уеннары уйнарга, сериаллар карарга телим! Ә син?

- Ә мин китаплар укырга телим.

- Китап уку бик күңелсез бит?

- Мин риза түгел! Китап уку һәркемгә файдалы. Китап укыганда без геройларны, вакыйгаларны күз алдына китерәбез.

- Компьютер уеннары вакытында адреналин барлыкка килә.

- Китап укыганда да адреналин бар. Мәсәлән фантастик яки детектив әсәрләр укыганда.

- Ярар, мин дә укырмын... Кызык булмаса, ташлыйм.

- Килештек! Китап уку сина ошар дип ышанам.